

PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE DROGODEPENDENCIES EN JOVES I ADOLESCENTS (2013-2014)

Motivació

El consum de drogues i els comportaments addictius, si be canvien al llarg dels anys, és una de les preocupacions socials que es mantenen al llarg del temps per les conseqüències que tenen pels individus i també per la societat. No tan sols afecten negativament a la salut i desenvolupament sa i harmoniós de la personalitat, sinó que alteren l'entorn més immediat – especialment la família i la feina - i suposen, a la llarga, un cost sanitari i en el manteniment del benestar social i la seguretat.

La nostra ciutat fa anys que desenvolupa programes relacionats amb el consum de les drogues i altres addicions, ja sigui en la vessant preventiva o assistencial, i existeixen diverses entitats i institucions implicades en el tema. És per això que l'any 2012 es va reactivar el Consell Municipal de drogodependències i altres addicions, amb la intenció de coordinar institucionalment totes les actuacions que venen realitzant-se i el treball que s'impulsa des de la comissió tècnica creada l'any 2009.

El Consell va definir, per l'any 2012, unes prioritats d'actuació, entre les que s'assenyalen dues línies de treball :

- Accions preventives adreçades a les escoles, pares i educadors , als espais, als joves, i projectes específics adreçats a col·lectius amb risc social
- Accions de control i incidència sobre el consum

En base a això la comissió tècnica ha estat treballant en tot una sèrie d'accions, i algunes ja es venen desenvolupant. En paral·lel ha analitzat quina és la realitat del consum de drogues a Catalunya i com afecta a la nostra Ciutat. Però ens manca una marc general d'actuació que englobi tot el que s'està fent en prevenció, per assegurar que no siguin actuacions aïllades i que totes responguin a uns mateixos objectius i línia d'actuació.

Situació de partida

Si be no s'ha fet un estudi exhaustiu del consum de drogues i altres addicions a la ciutat, disposem de dades prou significatives a nivell de país que ens han de servir d'indicador, ja que el Canal drogues de la Generalitat de Catalunya recull un ampli ventall d'estudis i fa recollida sistemàtica d'informació al respecte.

L'últim estudi publicat de l'any 2010 ens mostra l'alta prevalença del consum de drogues en joves de 14 a 18 anys, que es manté, amb petites oscil·lacions, al llarg dels anys. Cal assenyalar que el consum d'alcohol es dona en el 76,8 % de la població, del tabac en el 45,1 % i del cànnabis en el 39 % en adolescents. D'igual manera també és de destacar l'augment progressiu en el consum d'hipnosedants (20,3 % mitjançant prescripció mèdica i el 12,1 % sense prescripció), i un consum de cocaïna en el 5,2 % de la població en aquesta franja d'edat. També és cert que la intensitat i prevalença d'aquest consum pot variar molt, però es mantenen percentatges de consum regular de les substàncies més freqüents (alcohol, tabac, cànnabis) per sobre el 20-25 %.

Cal destacar també l'inici prematur de les drogues que es situa entre els 13 i 15 anys d'edat, el que suposa un risc afegit pel desenvolupament sà de la persona .

Aquestes dades estan en concordança amb l'observació dels professionals que es relacionen amb joves (mestres, educadors, professionals sanitaris) i la percepció de la ciutadania davant esdeveniments com “ el botellon “ de cap de setmana, molèsties veïnals per grups concrets de joves que consumeixen en grup, aldarulls relacionades amb l'oci nocturn o “ mogudes “ en relació a actes festius importants com la Festa Major.

És per a tot això que es veu necessari impulsar, de forma coordinada, una actuació preventiva global que afecti a tota la població, però que tingui per objectiu principal reduir els riscos del consum de drogues en els adolescents i joves i incidir en els adults per un consum responsable (aquell consum no abusiu que posi en perill la salut i benestar) .

Objectius Generals

Els objectius generals del Programa de prevenció son els que estableix el Consell de Drogodependències, i que podem resumir en :

- Detectar necessitats i impulsar accions preventives de les drogodependències i altres conductes addictives, en el marc d'una actuació municipal compartida entre totes les entitats i institucions que incideixen en la ciutat.
- Promoure i coordinar actuacions públiques i privades d'informació, educació, sensibilització i prevenció en matèria de drogues i altres conductes addictives

Objectius específics i accions

Aquests objectius generals es concretaran en objectius més operatius segons el tipus de població a que vagin dirigits :

1. Població diana : Els adolescents i joves

Els nostres objectius adreçats a aquesta població es concreten en :

- a. Facilitar la reflexió i debat responsable dels joves a partir d'una informació contrastada i pedagògicament vàlida sobre les drogues i els seus efectes, que permeti retrassar el màxim l'edat de contacte dels joves amb les drogues i que si es dóna aquest contacte sigui de forma responsable sense que arribi a un risc d'abús.

Per a fer-ho es preveuen les següents accions :

- Oferta d'exposicions i tallers a través de les escoles o serveis adreçats a joves.
- Celebració de Dia Internacional sense tabac.
- Oferta de xerrades a les escoles per part de diferents actors
- Oficina Jove del Bages :
 - Crear l'assessoria de drogodependències.

- Projecte a nivell comarcal de drogodependències
 - Projecte de salut impulsat des de l'Oficina jove per treballar els mesos de març a setembre.
 - Taller sobre drogues adreçada a través programa PIDCES.
 - Oferta de teatre social en relació al tema
 - Intervenció d'un educador social a les escoles segons demanda
 - Intervencions puntuals durant la Festa Major, concerts o esdeveniments significatius amb impacte entre els Joves
 - Promoure activitats d'oci alternatiu per joves durant l'estiu. (Setmana Jove)
 - Altres.
- b. Posar a disposició dels joves consumidors mecanismes d'acompanyament i seguiment que facilitin l'abordatge responsable de tots els factors relacionats amb el consum per tal d'evitar la seva dependència.

Per a fer-ho es preveuen les següents accions :

- Intervenció en grups de risc a través de serveis socials
- Programa pedagògic/terapèutic com a mesures alternatives a la tinença i consum d'estupefaents en llocs públics per part de la divisió de Salut mental d'Althaia
- Programa salut i escola . Infermeres als centres educatius de secundària

2. Pares, Mestres i educadors

Els objectius adreçats a pares, mestres i educadors tenen com a objectiu augmentar la seva sensibilització i coneixement sobre la matèria, per millorar la seva capacitat i habilitat educativa de cara als joves. Podem concretar-ho en :

- a. Facilitar informació, material i suport pedagògic, si s'escau, a les escoles de secundària.
- Contacte anual i acompanyament, si s'escau, perquè els centres d'ensenyament de secundària tinguin present la prevenció de les drogodependències en el marc del seu Pla de convivència.
 - Facilitar l'accés a material didàctic, activitats i altres recursos que els faciliti l'abordatge preventiu i educatiu en relació a les drogues en el marc del currículum escolar : Guia sobre drogodependències penjada a la web de l'Ajuntament.
 - Col·laborar en la formació del professorat i educadors en aquesta matèria.
 - Facilitar suport especialitzat als mestres i tutors per part de l'equip d'experts d'Alhaia, a demanda.
- b. Donar suport a l'educació responsable de les famílies en aquesta matèria
- Facilitar a les AMPES informació i formació sobre com abordar en el sí de la família el tema de les drogues de forma natural i saludable.
 - Impulsar una campanya d'educació responsable en aquesta matèria
 - Acompanyament i suport personalitzat i en grup a aquelles famílies que tinguin dificultats amb els seus fills relacionats amb la tinença i consum de drogues.
- c. Facilitar als esplais orientació i formació en cas de que vulguin fer un abordatge educatiu sobre drogues o tinguin dificultats relacionades amb les mateixes:

- Oferir formació als agents que treballen amb joves en l'àmbit de lleure. Monitors, educadors...
 - Posar els serveis existents a la seva disposició : CSMIJ, Serveis Socials, SSIF, etc
- d. Fomentar que mestres, pares, monitors d'esplais i d'activitats diverses rebin formació específica sobre com treballar per prevenir i detectar les addiccions

3. Població en general : Comerç, bars i restaurants, llocs d'oci nocturn i mitjans de comunicació

El consum de drogues entre els joves no és un problema d'ells, sinó del conjunt de la societat, ja que el nostre comportament es decideix en l'impacte en el seu comportament i manera de pensar, malgrat busquin la formes personals i a voltes alternatives de posicionar-se davant el món. És per això que tots hi hem d'estar implicats, i més quan per la proximitat amb les drogues podem tenir un grau de responsabilitat més alt. És per això que veiem necessari establir objectius específics i accions adreçades a sectors especialment significatius :

a. Aconseguir complicitat/participació amb els locals on hi ha consum d'alcohol i d'oci nocturn – discoteques, sales de festes, locals de música amb horari nocturn, etc – en quan al control i prevenció de drogodependències de tot tipus, amb especial incidència al consum d'alcohol:

- Posar en marxa el programa Nits de Qualitat, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, que ens definirà accions a fer i la implicació dels participants

b. Establir complicitat amb els mitjans de comunicació per tal de que contribueixin a difondre opinió, actuacions i programes que tinguin un objectiu informatiu i preventiu respecte al risc i conseqüències en el consum de drogues evitant aquells continguts que contribueixen a promoure la normalització del consum

- Rodes de premsa i notes de premsa
- Articles d'opinió : Aconseguir la publicació de dos articles anuals als mitjans de comunicació comarcals
- Estudiar la possibilitat de disposar d'un espai radiofònic sobre aquesta temàtica

e. Reformar la necessitat de control de la normativa en relació al consum de tabac i alcohol, amb especial incidència a bars i comerç

- Campanya de sensibilització adreçada al comerç
- Oferta formativa a barmans per reforçar les habilitats comunicatives i dissuasòries respecte els joves consumidors.